

بررسی مرگ از دیدگاه قرآن و روانشناسی

عادل اکبری^۱ و بهنام مکوندی^۲

۱- دانشجوی دکترای روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات اهواز

۲- دکترای روانشناسی، گروه روان شناسی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اهواز، ایران

چکیده

هدف این مقاله، بررسی و مقایسه شباهت ها و تفاوت های دو دیدگاه قرآن و روانشناسی در باره مرگ، مواجهه، اهداف درمانی و رویکردهای درمانی- مراقبتی با بیماران در حال مرگ و سوگ پس از مرگ می باشد. مرگ مفهوم پیچیده ای دارد که می تواند با درد و رنج زیادی همراه باشد. مقایسه این دو دیدگاه، روانشناسان در باره مرگ و نحوه مواجهه و مقابله با درد و رنج مرگ، با قرآن کریم که به اعتقاد مسلمانان توصیف کننده جامع ترین (مائده/۳) و معتدل ترین (بقره/۱۴۳) روش زندگی است که اصول اساسی تمامی ادیان الهی را تایید می نماید (نساء/۱۶۲)، بسیار قابل توجه خواهد بود. با این مهم این پژوهش، با هدف به بررسی مرگ از دیدگاه قرآن و روانشناسی و اینکه چه عواملی در ایجاد و کاهش ترس و اضطراب از مرگ تاثیر گذار است؟ پرداخته است. روش این پژوهش، توصیفی - تحلیلی است که سعی نموده با محور قرار دادن آیات و روایات موجود و نظر روانشناسی درباره مرگ دست یابد. نتایج نشان داد که هر دو دیدگاه بر تمایل انسان به جاودانگی و ترس از مرگ تاکید می کنند و توافق دارند که نوع واکنش های هیجانی افراد در مواجهه با مرگ و پذیرش آن، بستگی به رفتار، ساختار شخصیتی و توان مقابله ای او با مسائل و مشکلات گذشته در طول حیات دارد. اما مهمترین تفاوت این دو دیدگاه در اعتقاد یا عدم اعتقاد به حیات پس از مرگ است که باعث تفاوت در تعریف عملیاتی کیفیت مرگ، اهداف درمانی و نوع مواجهه با مرگ و داغ دیدگی می شود.

واژگان کلیدی: روان شناسی مرگ، ماهیت مرگ، اضطراب و ترس از مرگ، مفهوم مرگ (فوت، موت، استیفا)، توان مقابله ای